USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

UNDP

Alegerile prezidențiale 2020, sondaj de opinie post-electoral

Rezultate comparative

FEBRUARIE 2021

Cuprins

— 01. **Introducere la cercetare**

— 02. **Procesul de votare/experiența de vot**

— 03. **Atitudini și percepții privind CEC**

— 04. **Campania de educație civică**

— 05. **Cunoștințe privind procedura de votare**

— 06. **Concluzii și recomandări**

01.

Introducere la cercetare

Design studiu (I)

Scopul și obiectivele

Obiectivul general

De a măsura schimbările în percepția publicului privitor la activitatea Comisiei Electorale Centrale și a Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral.

Obiective specifice

Această prezentare include analiza comparativă a datelor colectate pentru 3 sondaje ale populației generale realizate după alegerile parlamentare din 2019, alegerile locale generale din 2019 și alegerile prezidențiale din 2020.

Design studiu (II)

Metodologia și caracteristicile eșantionului

Design eșantion

Cadru de eșantionare:
Totalitatea gospodăriilor și persoanelor din cadrul țării. Datele de referință pentru schema de eșantionare au fost preluate din recensământul populației 2014 / totalitatea numerelor de telefon atribuite furnizorilor de servicii de telefonie mobilă (Orange, Moldcell și Unite).

Schema de eșantionare:
Probabilistă, stratificată, cu principii de selecție aleatorie.

Acoperire geografică:
Mediul urban și rural. Studiul a inclus 108 / 106 / 480 localități.

Metodologia

Tipul studiului:
Sondaj cantitativ reprezentativ la nivel național.

Metoda de colectare a datelor:
CATI (interviu la telefon asistat de tabletă).

Grupuri țintă și mărime eșantion:
Populația generală în vârstă de 18 ani + pe un eșantion de 1418 / 1410 / 1510 respondenți. Eroarea de eșantionare +/- 2,6%.

Chestionar:
Chestionar structurat.

Limba de intervievare:
româna (75% / 70% / 74%) sau rusa (25% / 30% / 26%) în funcție de preferința respondentului/-ei.

Durata medie a interviului:
24 / 26 / 24 minute.

Perioada de colectare a datelor:
19 martie – 14 mai 2019; 9 noiembrie – 4 decembrie 2019; 11 decembrie 2020 – 20 ianuarie 2021.

Rata netă de răspuns:
68% / 62% / 54%.

02.

Procesul de votare/ experiența de vot

În ce măsură sunteți interesat/-ă de viața social-politică din Republica Moldova?

Interesul alegătorilor/-oarelor față de evenimentele socio-politice din țară a crescut semnificativ față de sondajul precedent, din moment ce 40% au acordat un scor de 8 puncte și mai mult (pe o scală de 10 puncte), comparativ cu 28% în studiul din toamna 2019.

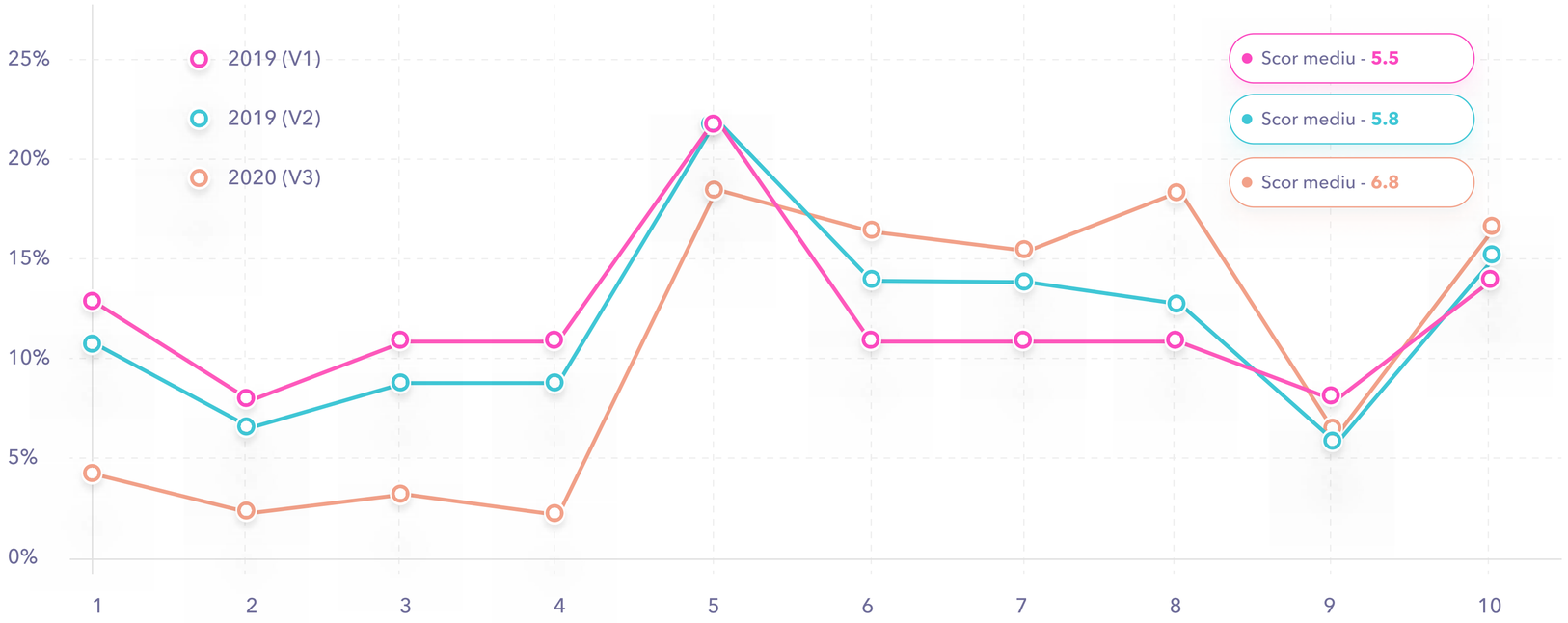

Persoanele care au participat la alegerile prezidențiale (6,9 puncte) și cei care au auzit / citit materiale ale campaniei de informare (6,9 puncte) arată un nivel mai înalt de interes față de viața social-politică, comparativ cu cei care nu au participat (5,8 puncte) și cei care nu au fost expuși la campanie de informare (6,3 puncte).

Ați participat la alegerile parlamentare și locale din 2019 / prezidențiale din 2020?

Rata de participare autodeclarată la alegerile prezidențiale din noiembrie 2020 este cu 2-5% mai mare decât la alegerile locale din 20 octombrie 2019 și alegerile parlamentare din februarie 2019.

Rata de participare crește odată cu înaintarea în vârstă a alegătorilor.

Campania de educație civică a influențat semnificativ decizia de participare din moment ce rata de participare între persoanele expuse campaniei (89%) diferă semnificativ de rata de participare a celor care nu au fost expuși campaniei (75%).

Eșantion Sondaj 2 (T2): 777 persoane ce au menționat că s-a petrecut turul II al alegerilor locale generale în localitatea lor

Ponderea alegătorilor/-oarelor care au participat la alegerile prezidențiale este mai mare printre populația cu nivel înalt de studii (92%) față de cei/cele cu nivel mic de studii (82%).
Totodată, odată cu înaintarea în vârstă crește și rata de participare: de la 80% pentru tineri la 91% pentru persoane în etate.

În urma participării la alegerile parlamentare, locale și prezidențiale, cât de mulțumit/-ă ați rămas de următoarele aspecte?

Majoritatea absolută a alegătorilor/-oarelor care au participat la votare au rămas mulțumiți/-te practic de toate aspectele organizării procesului de vot la secțiile de votare. La majoritatea caracteristicilor, gradul de mulțumire a crescut în medie cu 4% (procentul celor mulțumiți/-te este aproape de 100%).
39% au fost mulțumiți/-te de toate aspectele organizatorice, în special femeile (42%) și alegătorii de la sate (45%).

Eșantion: 1179 / 1172 / 1329 respondenți care au participat la alegeri

La sediul secției de votare unde ați votat la ultimele alegeri, era instalată rampă de acces (pentru persoane cu dizabilități locomotorii sau pentru cărucioare pentru copii)?

În cel puțin 4 din 10 secții de votare (dacă presupunem că respondenții au fost distribuiți aproximativ uniform pe secții de votare), nu au fost rampe de acces pentru cărucioare. Lipsa rampelor a fost menționată în proporție mai mare în regiunile Centru (45%) și Nord (40%), precum și în mediul rural (45% față de 31% în urban).

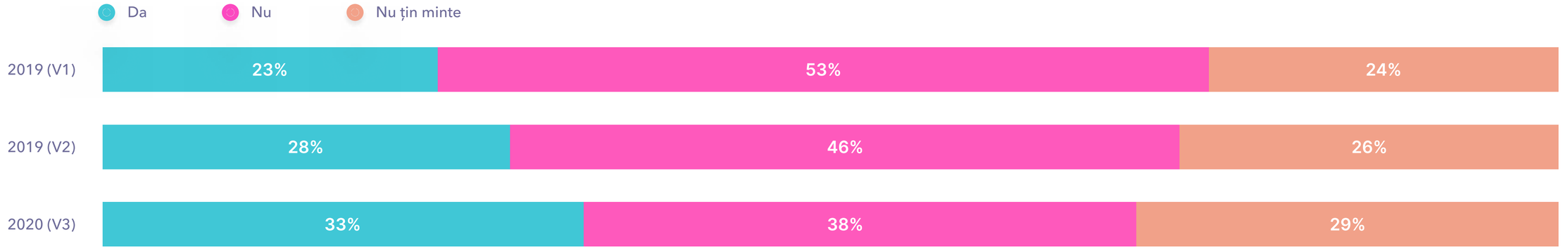

Eșantion: 1179 / 1172 / 1329 respondenți care au participat la alegeri

Percepții privind organizarea procesului de votare pe timp de pandemie COVID-19

97% din respondenți/-te sunt mulțumiți/-te de modul în care a fost gestionat procesul de vot în ziua alegerilor prezidențiale pe timp de pandemie.

92% din respondenți/-te s-au simțit în siguranță că nu se vor infecta cu virusul COVID-19, participând la alegeri. Conform acestora, în aproape toate cazurile au fost respectate practic toate regulile anti-pandemice impuse în timpul exercitării dreptului de vot la secțiile de votare, cu excepția utilizării pixului personal (20% nu au semnat cu pixul personal).

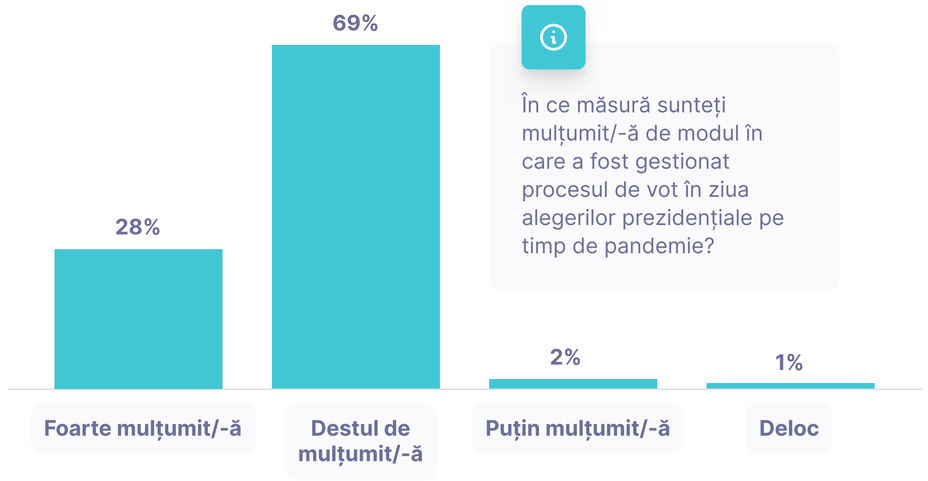

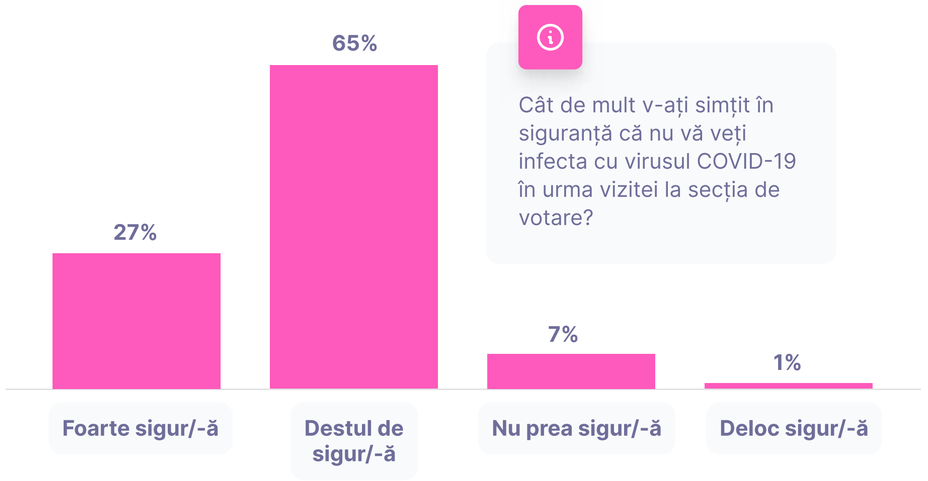

Eșantion: 1329 respondenți care au participat la alegeri

Dumneavoastră personal ați observat nereguli în ziua alegerilor?

4% din respondenți/-te au observat nereguli în ziua scrutinului (în descreștere cu 5% față de primul studiu).
Acțiuni de informare despre neregulile observate au fost întreprinse de către 41% alegători/-oare care au observat nereguli (dublu față de alegerile parlamentare din februarie 2019).

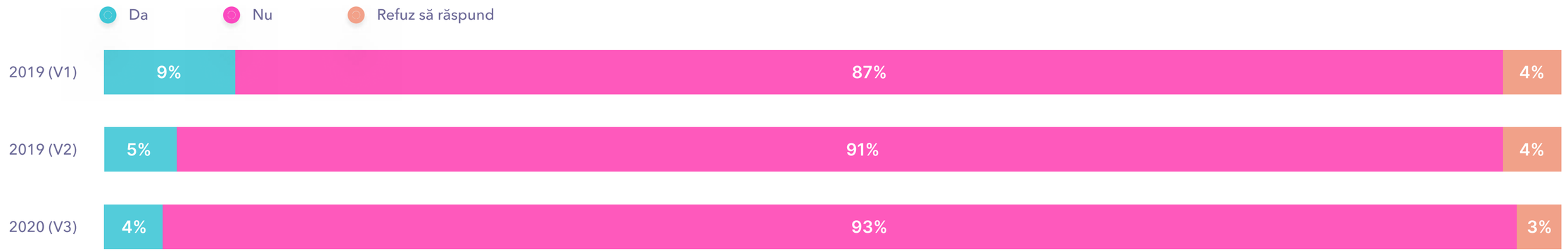

Eșantion: 1179 / 1172 / 1329 respondenți care au participat la alegeri

Despre ce tipuri de încălcări ați auzit/văzut dvs. în decursul ultimelor alegeri?

1/3 din alegători au auzit sau văzut încălcări în decursul ultimelor alegeri (de 2 ori mai puțin față de alegerile parlamentare din februarie 2019), în special cadouri electorale (bani, produse alimentare etc.) și votarea în locul persoanelor care nu s-au prezentat la vot. 4% au făcut referință la transportarea ilegală a alegătorilor la secțiile de votare.

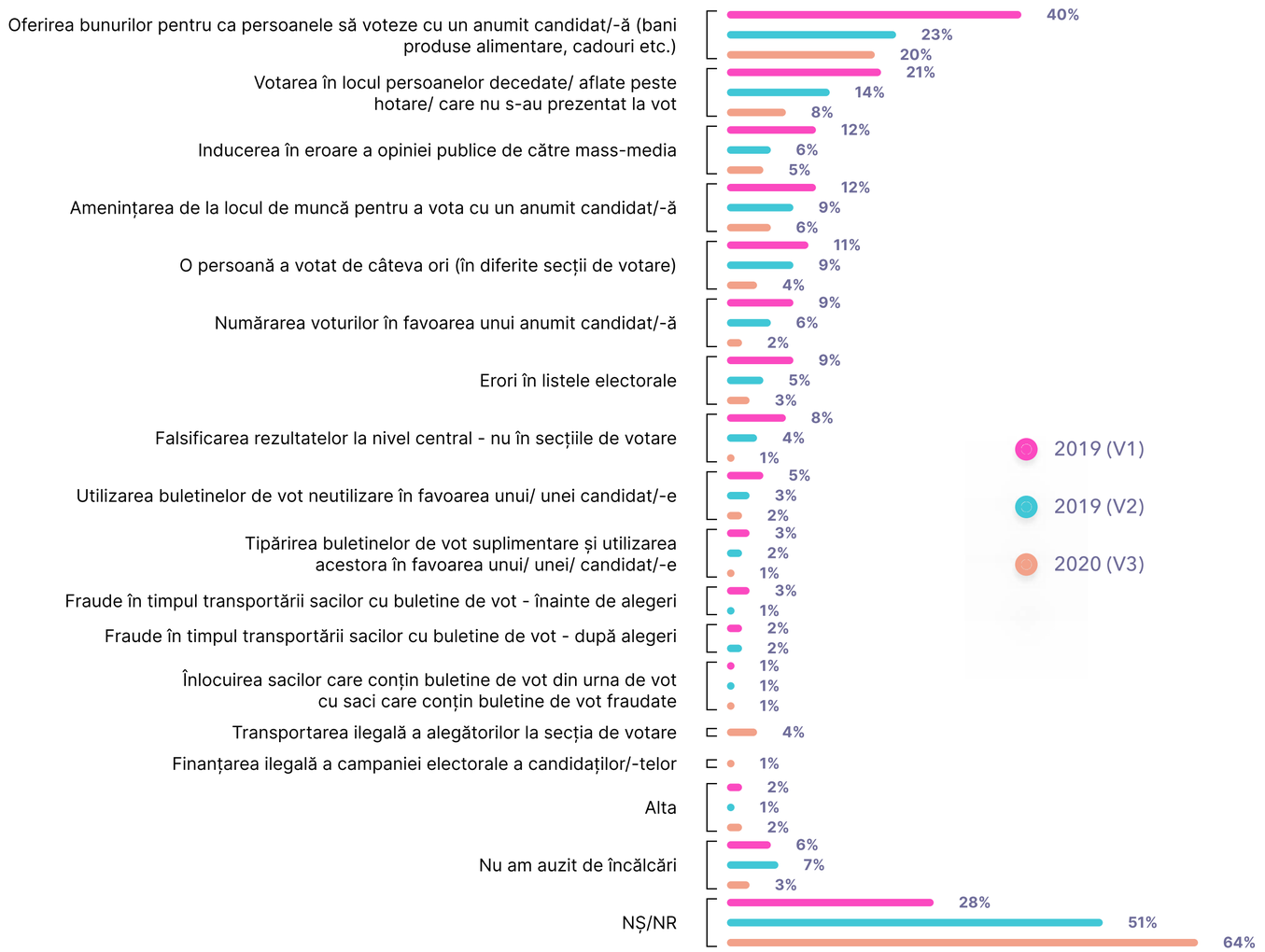

Percepții despre prezentarea rezultatelor preliminare (1/2)

Când ați aflat rezultatele preliminare ale alegerilor?

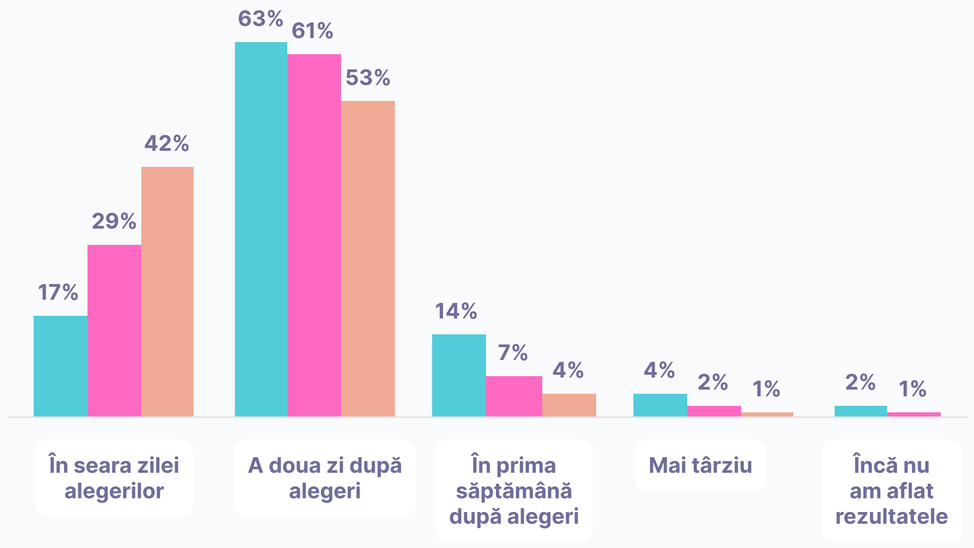

Cum vi s-a părut prezentarea de către CEC în regim real a prezenței alegătorilor la vot și a rezultatelor preliminare ale alegerilor?

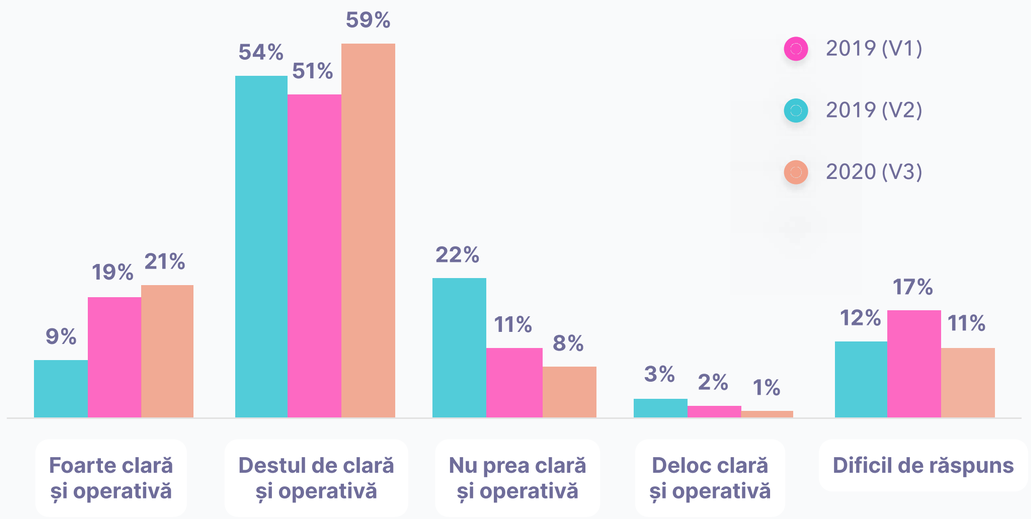

Percepții despre prezentarea rezultatelor preliminare (2/2)

De unde sau de la cine ați aflat rezultatele alegerilor?

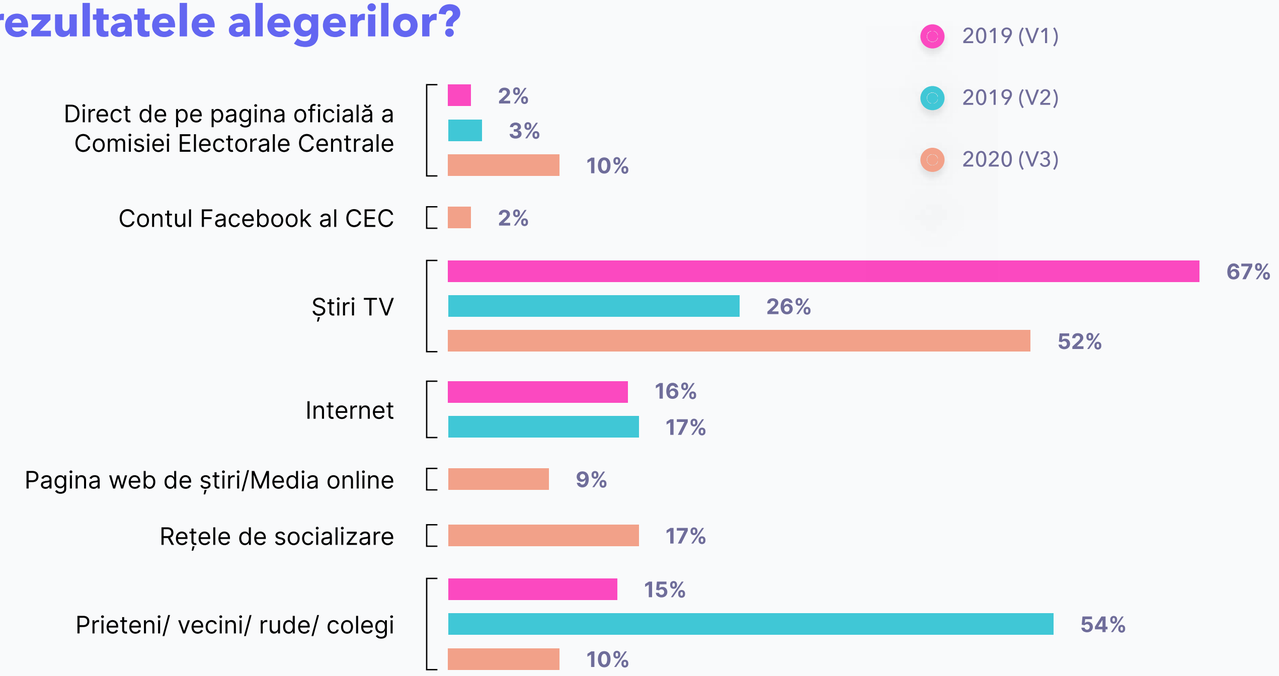

Interesul pentru rezultatele preliminare ale alegerilor prezidențiale a înregistrat cel mai înalt scor în decursul celor trei sondaje: 95% din alegători/-oare (cu 15% mai mult față de scrutinul parlamentar din 2019) au aflat despre ele nu mai târziu de următoarea zi după scrutin.

1 din 10 s-a informat direct de pe pagina CEC (de 3 ori mai mult decât în studiul precedent).
80% din alegători/-oare (în creștere cu 10% față de studiul precedent și cu 17% față de primul studiu) au apreciat modul și formatul de prezentare de către CEC în regim real a prezenței alegătorilor la vot și a rezultatelor preliminare ale alegerilor drept clare și operative.

03.

Atitudini și percepții privind CEC

Notorietatea CEC și CICDE

Notorietatea spontană a CEC a crescut cu 15% față de studiile precedente și a ajuns la nivelul de 69%. Notorietatea spontană este mai mare la respondenții cu nivel înalt de studii (88%) și cei cu nivel mediu (68%), din mediul urban (74%), din regiunea Chișinău (79%), respondenții care au fost expuși la campania de informare (74%, versus 43% ne expuși) și cei care au participat la vot (71% versus 53% neparticipanți).

Notorietatea asistată a CEC a crescut cu 11% față de studiile precedente: 9 din 10 alegători au auzit despre CEC, iar notorietatea CICDE a scăzut cu 5% și a ajuns la nivelul de 20%. CEC nu este cunoscut în proporție mai mare de către persoanele cu nivel jos de studii (23%), din mediul rural (13%), care nu participă la alegeri (16%) și care nu se informează despre alegeri (21%).

Care instituție din Republica Moldova este responsabilă de organizarea și desfășurarea alegerilor? *(Întrebare deschisă)*

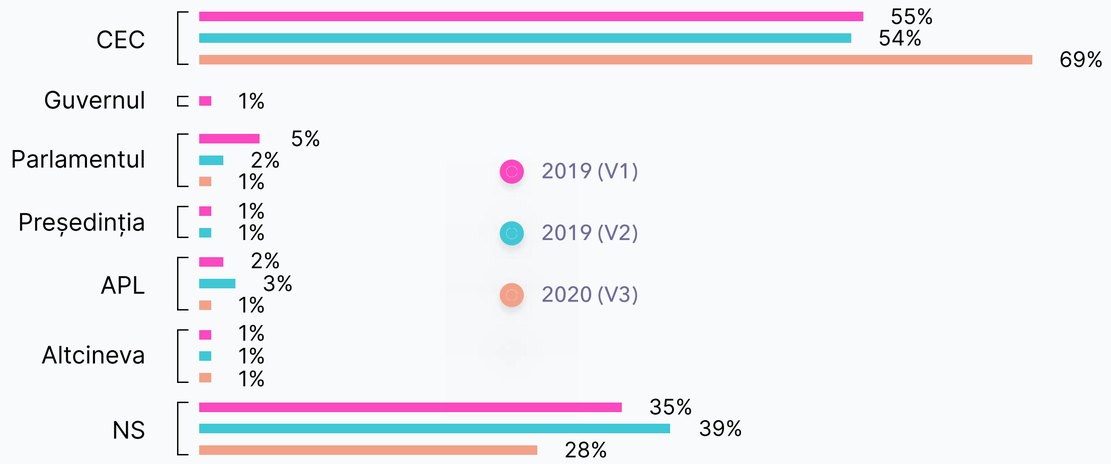

Ați auzit despre următoarele instituții?

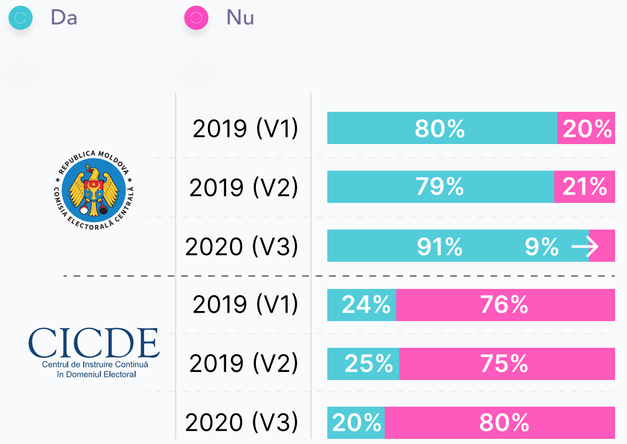

Câtă încredere aveți în profesionalismul și transparența CEC?

Comparativ cu situația de după alegerile parlamentare din februarie 2019 și locale din octombrie 2019, studiul actual atestă o creștere semnificativă continuă a nivelului de încredere atât în profesionalismul CEC (de la 36% la 55%), cât și în transparența activităților CEC (de la 28% la 53%).

Încrederea în profesionalismul CEC este mai mare în rândul femeilor (58%), etnie majoritară (56%), rezidenți ai tuturor regiunilor (58%, excepție Chișinău – 48%), cei care au participat la alegeri (56% versus 45%).

Expunerea la campania de informare influențează nivelul de încredere în profesionalismul (58% versus 41%) și transparența activității CEC (55% versus 37%).

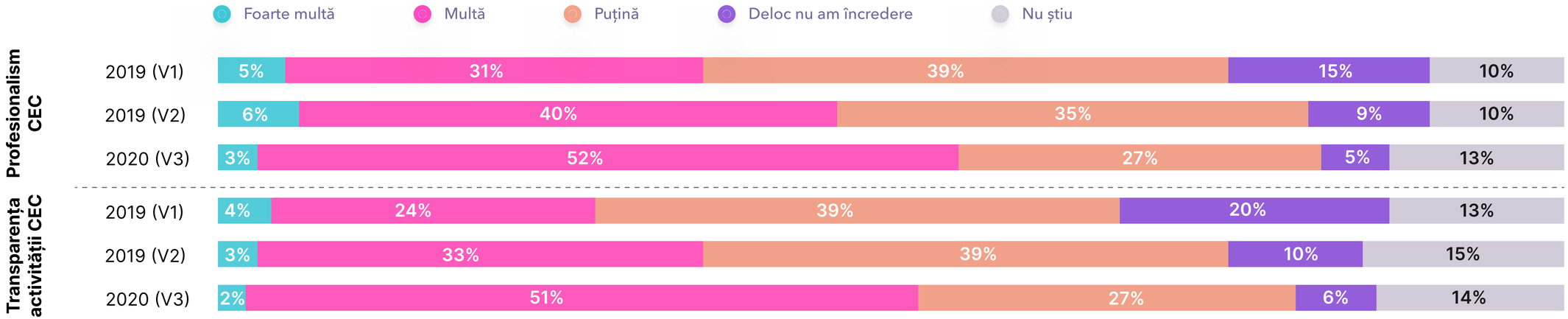

Eșantion: 1132 / 1120/ 1370 respondenți care au auzit de CEC

Percepții despre activitatea CEC și independența CEC

75% (în creștere cu 13% față de studiul precedent) din alegători/-oare consideră că instituția își îndeplinește funcțiile foarte bine sau mai degrabă bine. Alegătorii care au fost expuși campaniei de informare (77%) și cei care au participat la alegeri (76%) în proporție mai mare consideră că CEC îndeplinește bine atribuțiile sale.

57% respondenți/-te, față de 47% în studiul precedent, consideră că CEC este o instituție neutră și independentă în activitatea sa.
Față de primul studiu, a scăzut de 2,5 ori procentul respondenților care deloc nu sunt de acord cu faptul că CEC este independent și neutru.

Cât de bine credeţi că îşi îndeplineşte funcţiile Comisia Electorală Centrală?

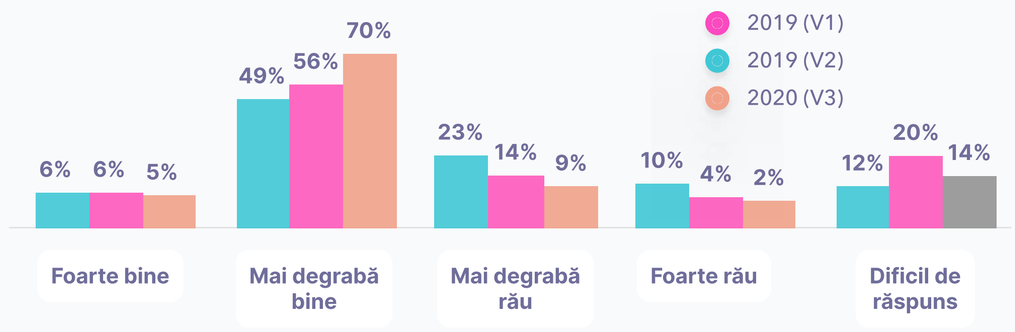

În opinia Dvs., Comisia Electorală Centrală este o instituție independentă și neutră?

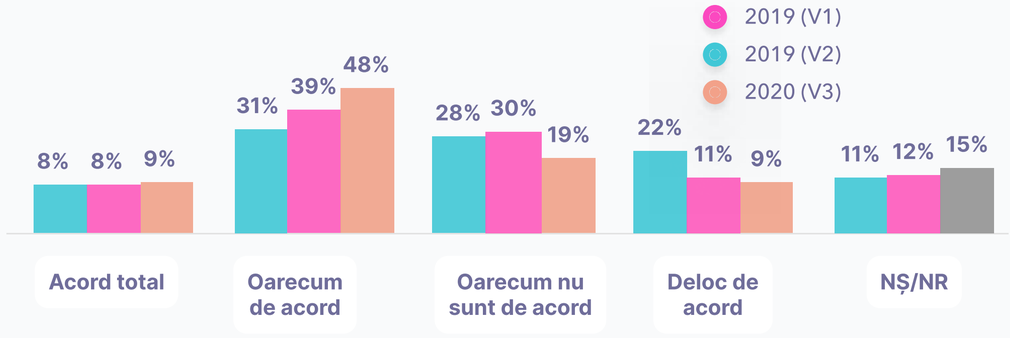

Câtă încredere aveți în rezultatele alegerilor parlamentare, locale și prezidențiale?

78% din alegători/-oare au încredere în rezultatele scrutinului prezidențial (comparativ cu doar 47% în cazul alegerilor parlamentare din 2019), dintre care 17% au foarte multă încredere.

Grupul etnic majoritar (82%, versus 60% grup etnic minoritar), tinerii (83%), cei care au participat la alegeri (79%), precum și cei expuși la campania de informare (81%) în proporție mai mare au încredere în rezultatele alegerilor prezidențiale.

42% din alegători/-oare consideră că alegerile prezidențiale au fost organizate și desfășurate mai bine decât alegerile locale din octombrie 2019.

Cât de bine credeţi că îşi îndeplineşte funcţiile Comisia Electorală Centrală?

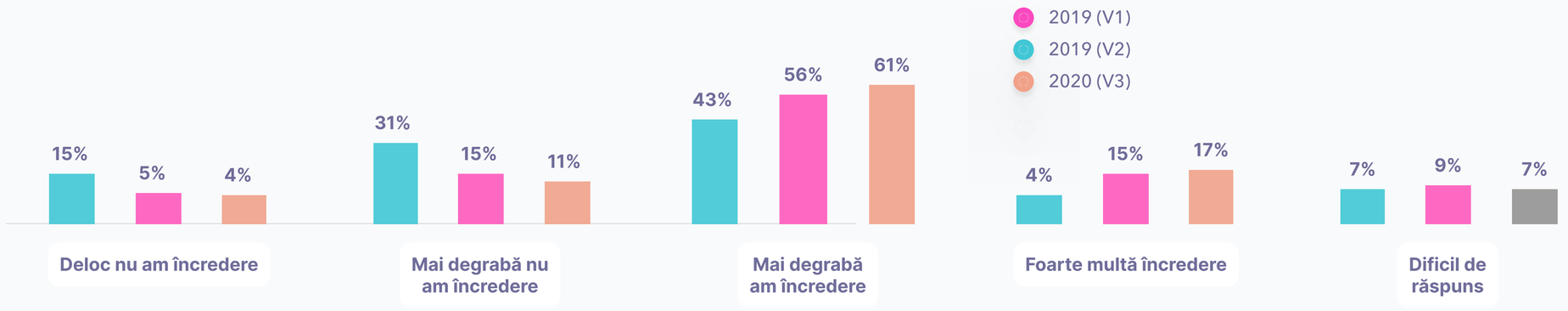

Încrederea în rezultatele alegerilor prezidențiale din noiembrie 2020

Încrederea în rezultatele alegerilor prezidențiale corelează direct cu încrederea în profesionalismul și transparența activității CEC: cu cât crește nivelul de încredere în profesionalismul și transparența CEC, cu atât crește nivelul de încredere în rezultatele alegerilor prezidențiale.

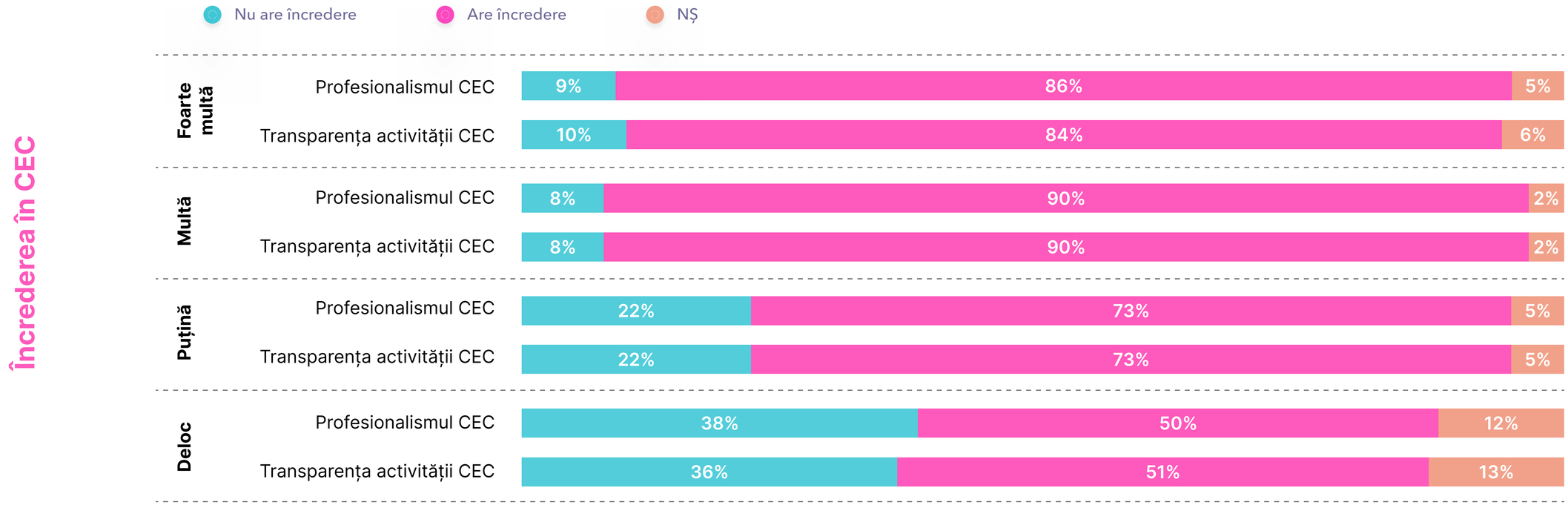

Vă rog să indicați în ce măsură sunteți de acord cu fiecare din următoarele afirmații?

Comparativ cu studiul precedent, ponderea alegătorilor/-oarelor cu atitudine critică față de CEC este în scădere semnificativă continuă: doar 9% din alegători/-oare nu sunt mulțumiți/-te de activitatea CEC sub nici un aspect (în scădere cu 9% față de studiul precedent), iar 44% sunt mulțumiți/-te de toate aspectele (în creștere cu 11% față de studiul precedent).

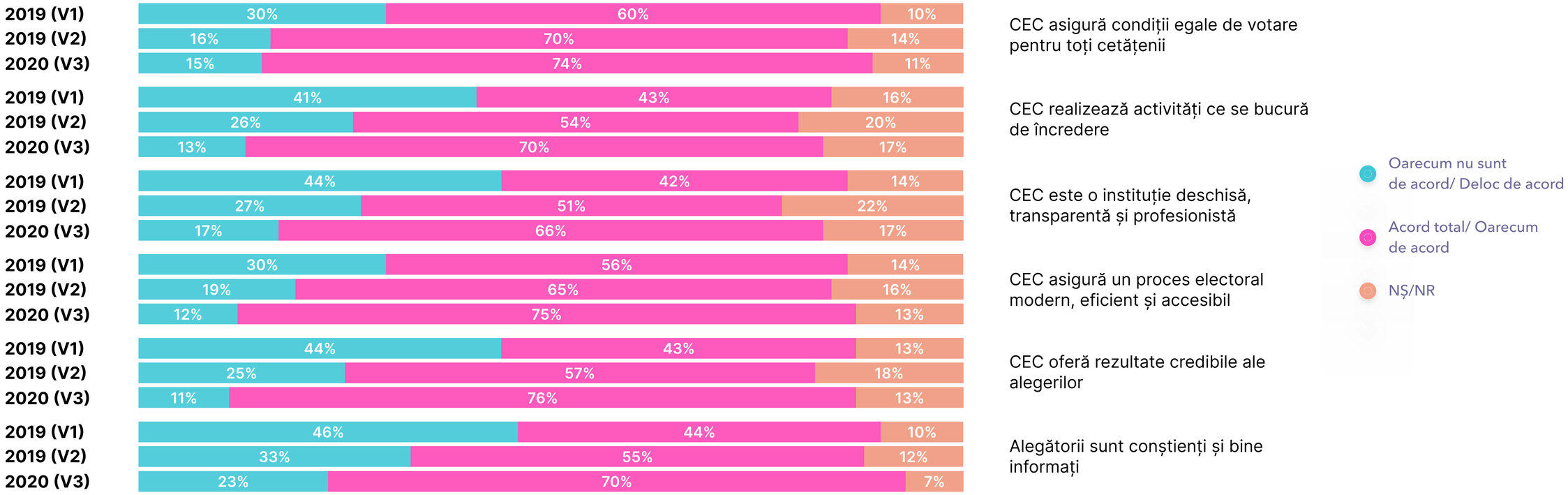

Cum evaluați nivelul de transparență a modului în care sunt finanțate ...?

Doar 15% din alegători/-oare consideră că modul de finanțare este destul de transparent la ambele capitole (și doar 1% susține că este totalmente transparent).

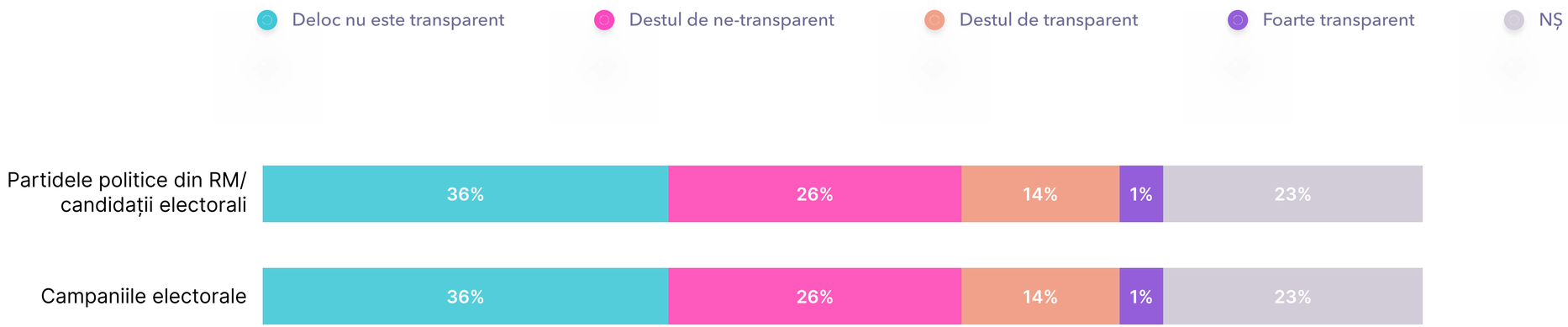

04.

Campania de educație civică

Ce surse de informare cu privire la alegeri ați utilizat?

97% din respondenți/-te au auzit/ văzut informații generale despre alegeri.

Top 2 surse de informare ale respondenților despre alegeri continuă să fie emisiunile și reportajele (83%) și publicitatea TV (81%).

Acestea sunt urmate la distanță scurtă de rețelele de socializare (72%) și media online (71%).

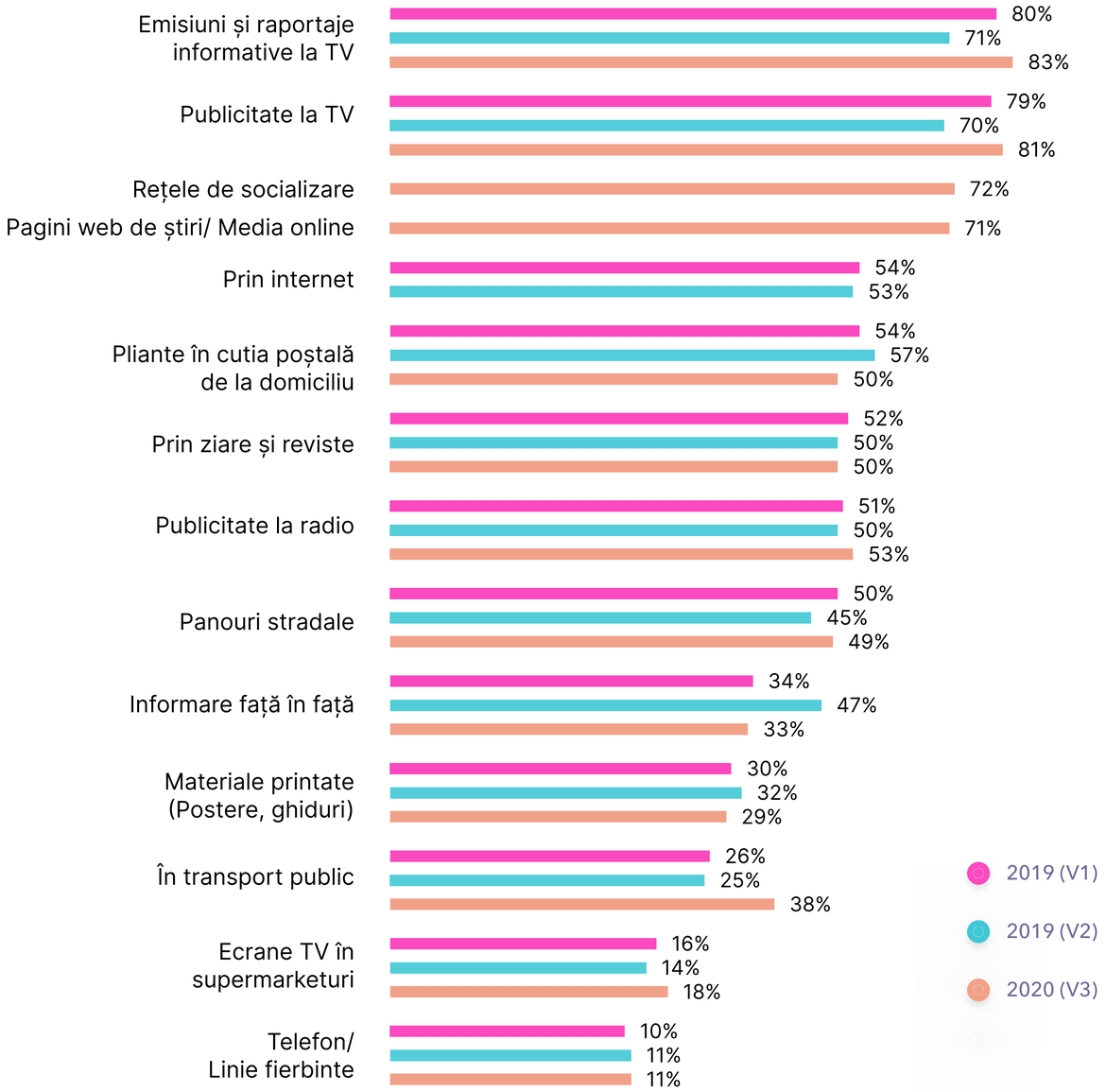

Ați vizitat vreodată următoarele pagini web?

Studiul constată o ușoară creștere (în medie cu 6% față de studiul precedent) a popularității paginilor online ale instituțiilor specializate. Cea mai populară continuă să fie pagina www.cec.md, fiind vizitată deja de fiecare al patrulea alegător (în creștere de 2 ori față de primul studiu).
Resursele online specializate sunt vizitate preponderent de alegătorii tineri (20%, în medie pentru toate 6 surse), cu nivel înalt de studii (22%), majoritate etnică (14%) și cei expuși la campanie de informare (14%).

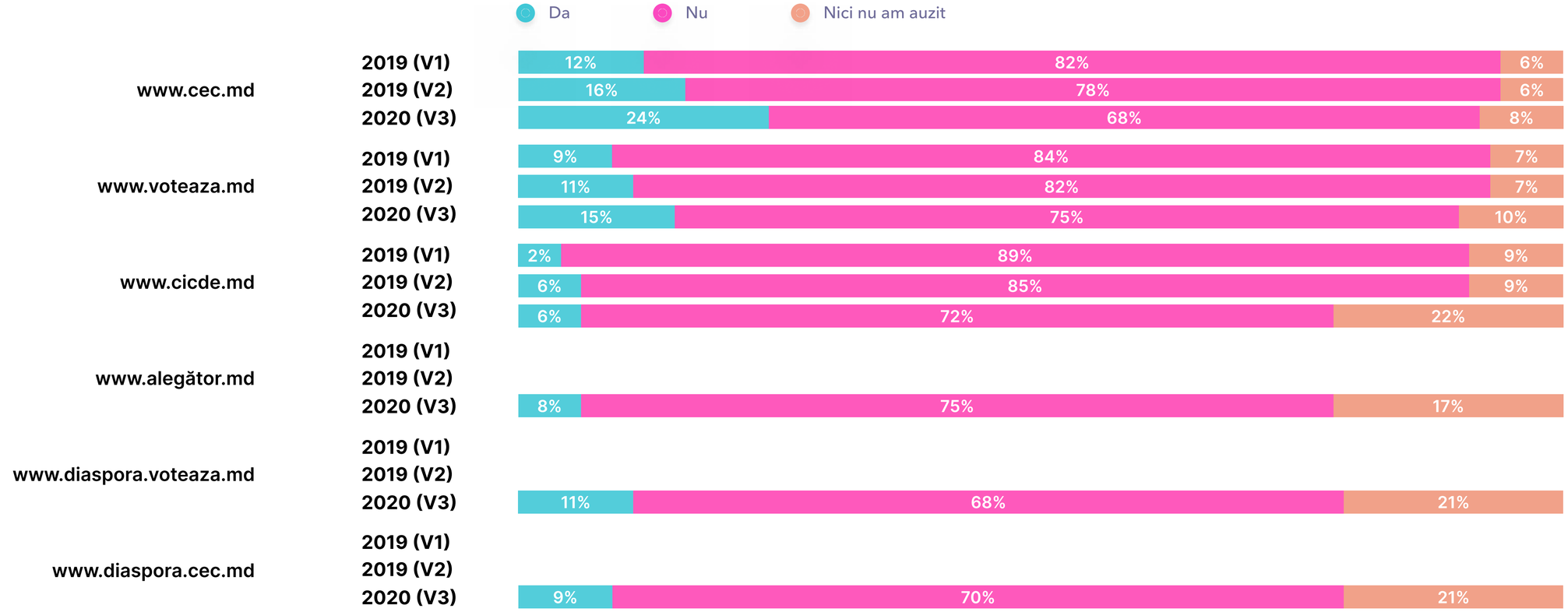

Dumneavoastră personal ați auzit despre ...

Campania de informare **“Votează responsabil! Votează în siguranță!”** a avut un grad de memorabilitate semnificativ mai mare (fiecare al doilea alegător), decât campania de informare electorală **“Democrația Contează”** (fiecare al patrulea respondent).

80% din respondenți/-te și-au adus aminte de spoturi publicitare care îndemnau alegătorii să meargă la vot (comparativ cu 65% în cazul alegerilor locale).

Campania de informare a avut un rol mai mare în motivarea lor de a participa la votare la alegerile prezidențiale (29%), comparativ cu alegerile precedente (în medie, 14%): practic fiecare al treilea respondent a fost influențat în mare măsură de spoturile publicitare în decizia de a merge la votare.

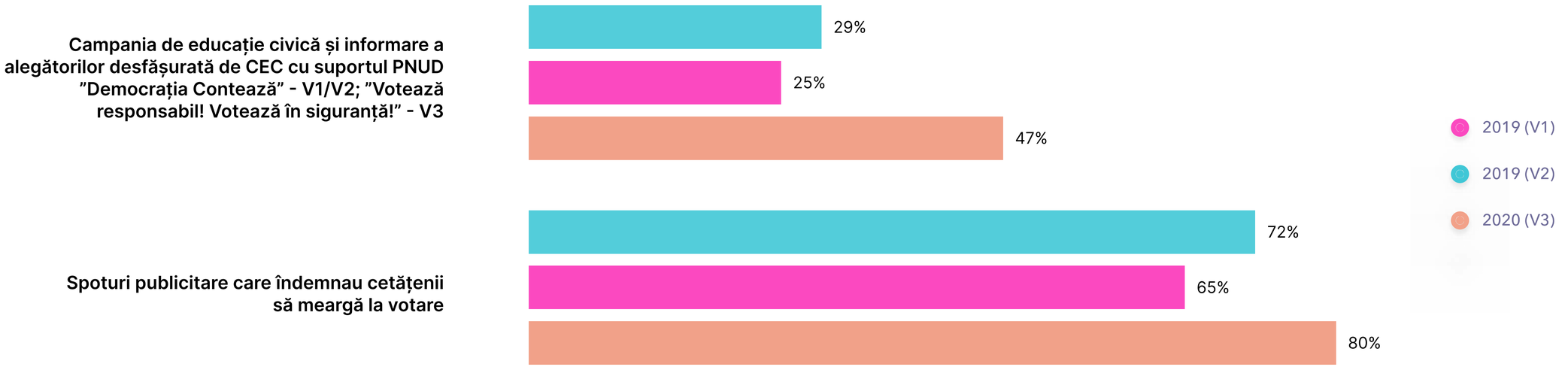

După părerea dumneavoastră, cât de importantă este educația civică continuă privind alegerile și procesul electoral?

88 la sută din respondenți/-te (cu 8% mai mult față de studiul din primăvară) susțin că educația civică continuă în domeniul electoral este importantă: în special femeile, tinerii, alegătorii cu nivel înalt de studii și cei care au fost expuși campaniei de informare.

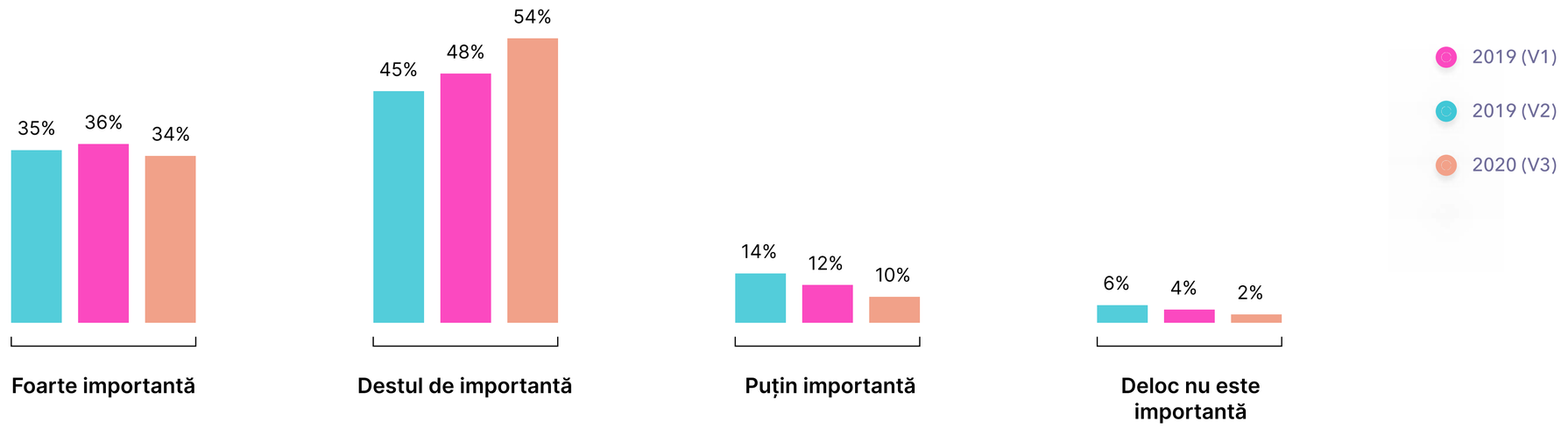

Credeți că educația civică în domeniul electoral contribuie la o implicare mai activă a cetățenilor în cadrul alegerilor?

84% din respondenți/-te (cu 13 puncte procentuale mai mult față de primul sondaj) sunt siguri/-e că educația continuă în domeniul electoral poate contribui la o implicare mai activă a cetățenilor în cadrul alegerilor.

Gradul de convingere este semnificativ mai mare printre respondenții cu nivel înalt de studii (88%) și cei care au fost expuși la campania de informare (85%).

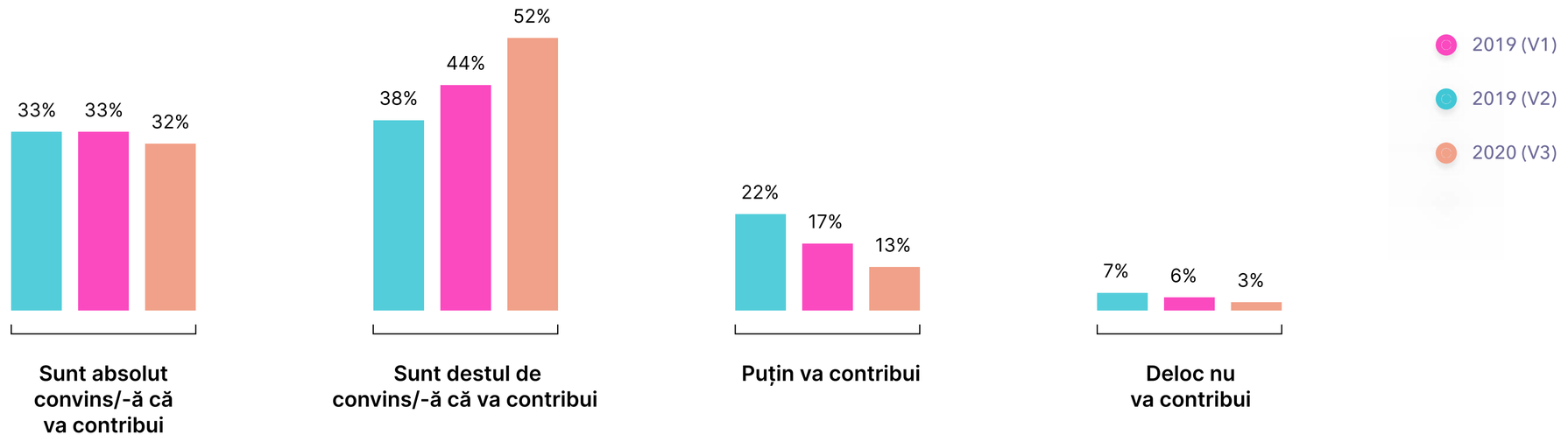

Interesul de implicare în procesul electoral

4% din alegători/-oare au participat personal la instruiri sau evenimente de informare organizate de CEC sau CICDE în decursul anilor 2018-2020.

Unu din trei respondenți/-te este interesat/-ă să participe la evenimente de informare în domeniul electoral.

33% din respondenți/-te doresc să se implice activ în procesul electoral sub variate forme, dar preponderent în calitate de observatori/-oare, voluntari/-e și funcționari/-e electorali/-e.

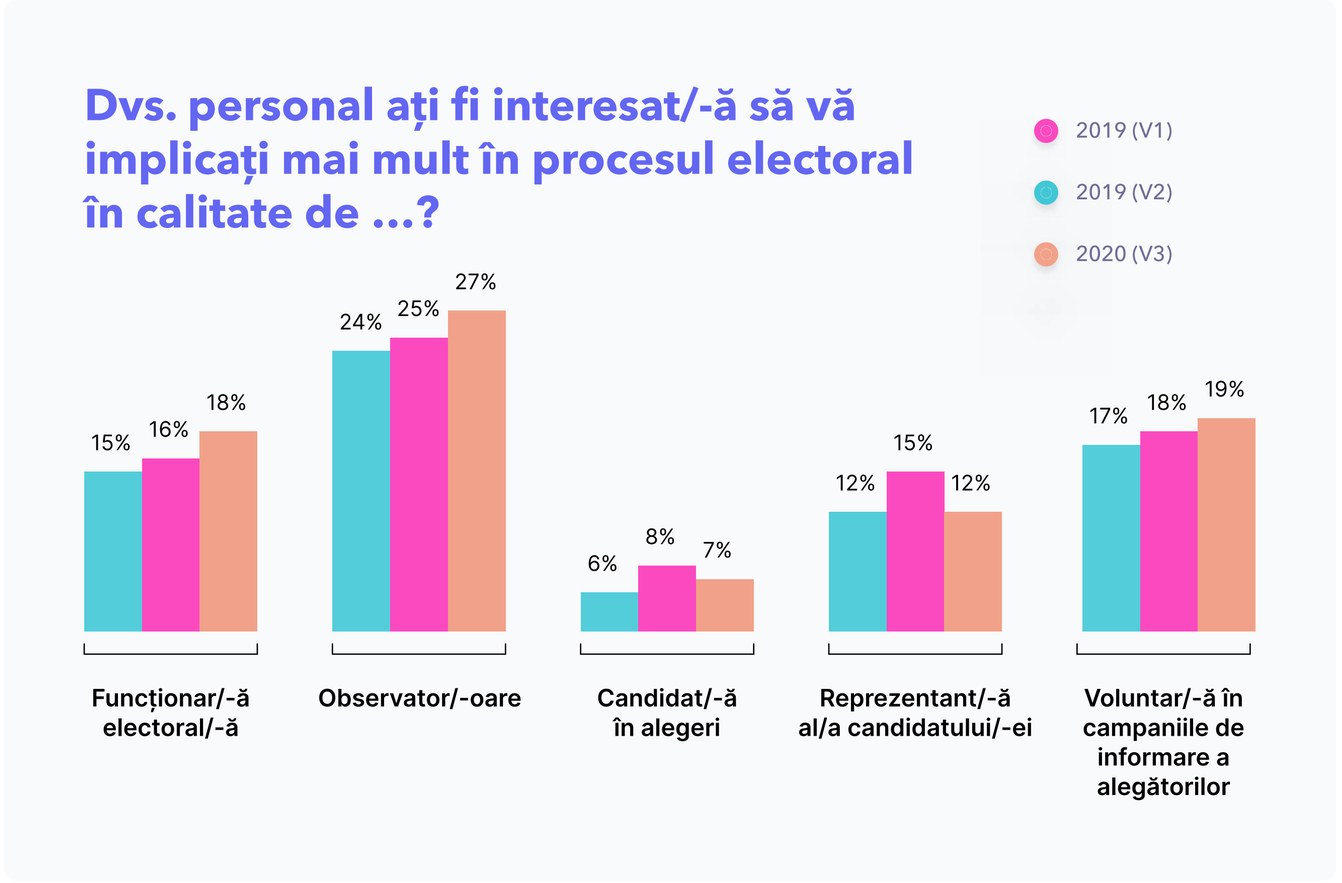

05.

Cunoștințe privind procedura de votare

Până în ziua alegerilor, cât de bine cunoșteați procedura de votare?

Doar 10% din alegători/-oare (comparativ cu 36% în primul sondaj) recunosc că până în ziua alegerilor erau slab informați/-te despre procedura de votare.

Nivelul de informare este mai slab la persoanele cu nivel jos de studii (17%), din mediul rural (13%), din regiuni (11%), persoanele care nu au participat la alegeri (32%, versus 7% care au participat) și cei care nu au fost expuși la campania de informare (20%, versus 7% expuși).

Doar 12% din respondenți/-te cunosc corect toate actele în baza cărora se poate vota pe teritoriul țării.

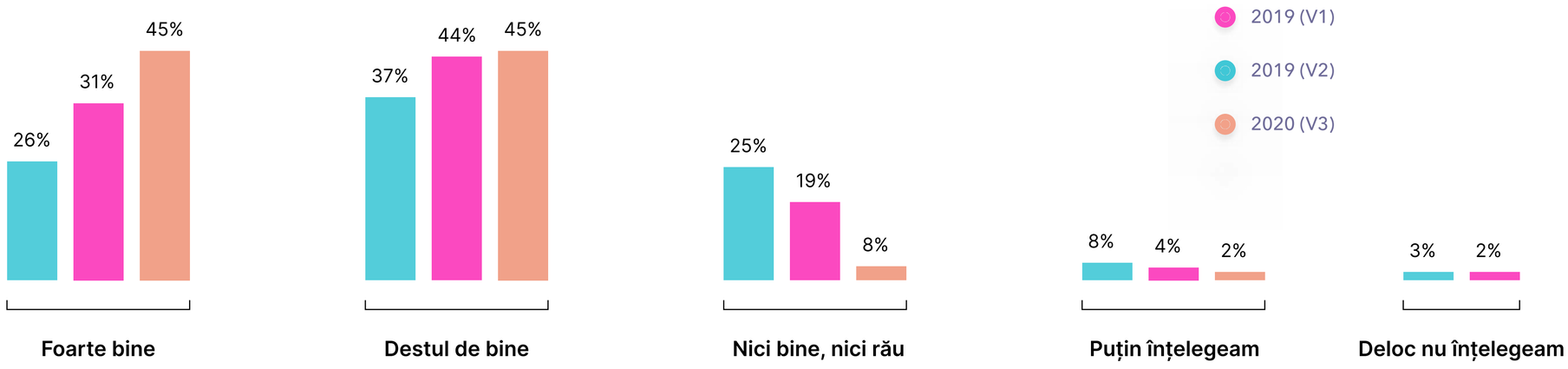

Cunoașteți faptul că aveați dreptul să ...?

10% din alegători/-oare nu cunoșteau dreptul de a vota la domiciliu în caz de boală și 22% nu cunoșteau că aveau dreptul să depună o cerere la biroul electoral al secției de votare să voteze la alegerile prezidențiale în altă localitate, decât cea unde au viza de reședință.

Persoanele care nu își cunosc drepturile de alegător sunt preponderent persoane cu nivel jos de studii (33%), din mediul rural (25%), care nu au participat la alegeri (41%) și care nu au fost expuse la campania de informare (45%).

Cunoașteți faptul că puteți verifica datele dvs. personale din listele electorale?

50% din respondenți/-te (în scădere cu 8% față de studiul precedent) cunosc despre posibilitatea de a verifica datele personale la secțiile de votare și 32% (în creștere cu 5%) cunosc că pot face acest lucru și din listele electorale pe site-ul CEC.

Nivelul de cunoaștere crește odată cu creșterea nivelului de studii, de la 19% pe online și 37% pe liste pentru nivelul jos la 52% pe online și 64% pe liste pentru nivelul înalt, dar scade odată cu înaintarea în vârstă (de la 38% pe online și 53% pe liste pentru persoane tinere la 22% pe online și 44% pe liste pentru persoane în etate). Respondenții/-ele din mediul urban sunt mai bine informați/-te despre toate posibilitățile de verificare a datelor personale, comparativ cu cei/cele din mediul rural.

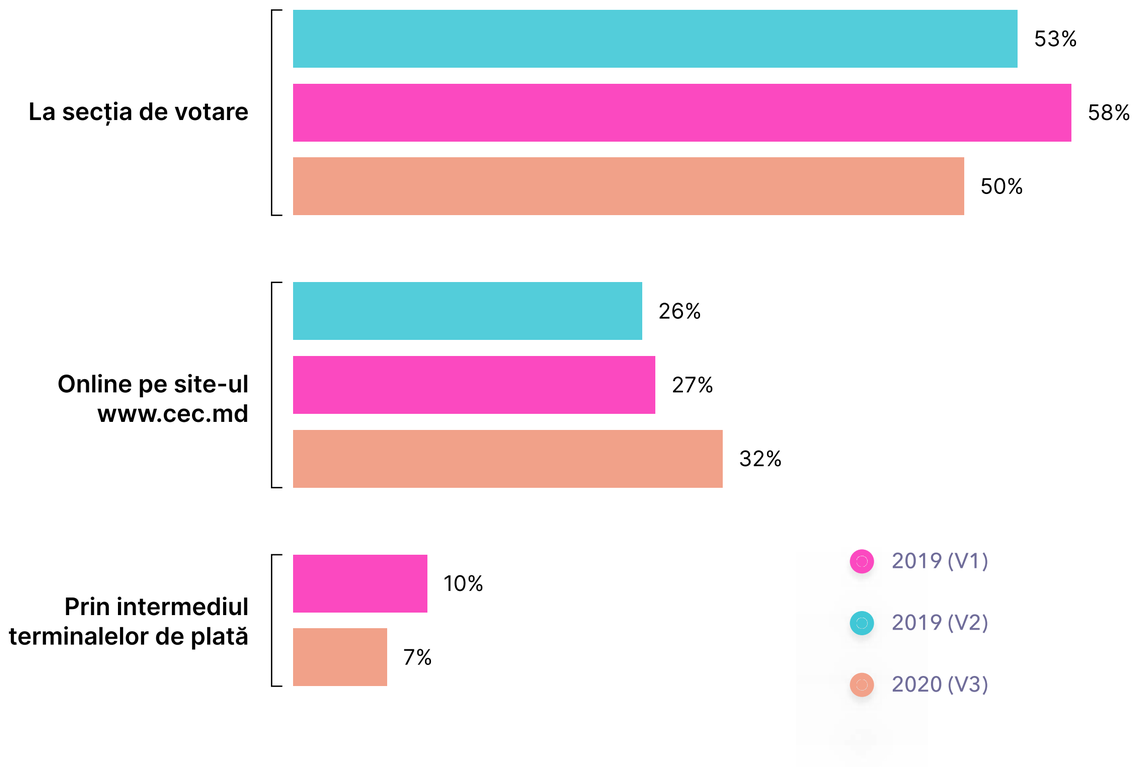

06.

Concluzii și recomandări

06. **Concluzii și recomandări**

Concluzia 1:

Interesul de implicare în procesul electoral în calitate de voluntari/-e, observatori/-oare și funcționari/-e electorali/-e continuă să fie înalt (practic fiecare a treia persoană).

Concluzia 2:

Emisiunile și publicitatea TV, precum și rețelele de socializare și media online sunt principalele surse de informare despre alegeri.

Recomandarea 1:

Informarea persoanelor de a se implica activ în organizarea procesului electoral despre procedura de înregistrare, sarcinile pe care le presupune un rol sau altul și eventualele beneficii.

Recomandarea 2:

De promovat evenimentele de informare și conținutul acestora prin intermediul celor mai populare surse de informare, luând în considerație și specificul diferitor grupuri socio-demografice.

Concluzia 3:

Pe de o parte, un procent semnificativ din alegători/-oare (17%) locuiesc în altă localitate, decât cea în care au viza de reședință, iar pe de altă parte 22% nu cunosc faptul că au dreptul să depună o cerere la biroul electoral al secției de votare să voteze în altă localitate, decât cea unde au viza de reședință/domiciliu.

Recomandarea 3:

Sporirea informării alegătorilor/-oarelor despre acest drept, precum și optimizarea și facilitarea procesului de obținere a dreptului de vot în altă localitate, decât localitatea de reședință/domiciliu.

Concluzia 4:

Încrederea alegătorilor/-oarelor în transparența modului de finanțare a candidaților/-telor electorali/-e și a campaniilor electorale este foarte mică, doar 15% consideră că aceasta este transparentă.

Recomandarea 4:

De consolidat capacitățile CEC în procesul de monitorizare și control a modului de finanțare a candidaților/-telor electorali/-e și a campaniilor electorale; precum și de mediatizat rezultatele controlului.

Concluzia 5:

CEC și-a îmbunătățit considerabil imaginea în rândul alegătorilor: a crescut, în medie cu 18% încrederea în profesionalismul, transparența și independența instituției. Acest lucru se răsfrânge automat asupra credibilității rezultatelor alegerilor, încrederea în rezultatele alegerilor prezidențiale fiind semnificativ mai mare (cu 31%) decât în alegerile parlamentare din 2019.

Recomandarea 5:

De continuat implementarea activităților pentru promovarea imaginii CEC.

Concluzia 6:

Aproape fiecare a treia persoană care nu a participat la alegeri a motivat acest lucru prin probleme de sănătate sau aflarea la serviciu.

Recomandarea 6:

De examinat posibilitățile de soluționare sau facilitare a procesului de votare în aceste cazuri pentru a spori rata de participare la alegeri.

Acest material este realizat în cadrul Proiectului “Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente” implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) cu suportul poporului american oferit prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Opiniile exprimate în acest raport aparțin autorilor (CIVIS) și nu reflectă neapărat opinia oficială a PNUD, a instituției finanțatoare (USAID) sau a Guvernului Republicii Moldova.